



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

בפני כב' השופט יחזקאל קינר

תובעת מזל יפה תשובה
ע"י ב"כ עו"ד רון לוינטל

נגד

נתבע אורן אוסי
ע"י ב"כ עו"ד דוד ויניצקי

פסק דין

1
2
3 תביעה להפרת זכות יוצרים בצילומים של קישוטי מכוניות חתן וכלה, סידורי פרחים וזרי כלה
4 שצולמו על ידי הנתבע בהיותו עובד של התובעת, בחנות הפרחים שלה. לאחר סיום עבודתו של
5 הנתבע אצל התובעת, הוצגו צילומים אלה על ידו לקונים פוטנציאליים בחנות הפרחים שפתח.
6
7
8

רקע

- 9 1. הנתבע (להלן: "אורן") עבד בחנות הפרחים של התובעת (להלן: "מזי") ברחוב הרצל בנתניה
10 מאז שנת 1995/1996.
11 בחודש דצמבר 2010 הסתיימה עבודתו של אורן אצל מזי, והוא פתח חנות פרחים משלו
12 בשד' בנימין בנתניה, מאות מטרים מחנותה של מזי.
13
- 14 2. בתקופת עבודתו של אורן אצל מזי, צילם הוא תמונות רבות של סידורי פרחים, זרי כלה,
15 ומכוניות חתן-כלה מקושטות, ואלה הועברו למחשב בחנותה של מזי שם תויקו באופן
16 שנוצר קטלוג המאפשר לקונים לעיין באותם צילומים.
17
- 18 3. מזי טענה כי דבר קיומם של הצילומים בחנותו של הנתבע נודע לה בחודש מרץ 2011 משני
19 לקוחות שביקרו בחנותו של אורן, והבחינו כי הצילומים צולמו ליד חנותה.
20 לאחר מכן שכרה מזי שירותיו של חוקר שביקר ב-21.3.11 בחנותו של אורן, והציג עצמו
21 כלקוח אשר מבקש לקשט רכב לחתונה אחותו. אורן הציג לחוקר, במחשב, כ-200 צילומים
22 של קישוטי רכב לחתונה, כאשר לאחר עיון בחומר שצולם על ידי החוקר במצלמה נסתרת,
23 הוברר כי מדובר באותם צילומים הקיימים בקטלוג בחנותה של מזי.
24



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

4. לאחר מכן הוגשה תביעה זו בה נתבקשו צווי מניעה ועשה המונעים שימוש בקניין הרוחני בצילומים ללא הרשאת התובעת, וכן למחיקת התמונות מארכיון הנתבע. כן נתבע פיצוי כספי בגובה 700,000 ₪.
5. ברקע הדברים יצוין כי בין הצדדים מתנהלת תביעה נוספת בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב (תיק סע 47684-06-11), אשר הוגשה על ידי אורן נגד מזי ובעלה יעקב (להלן: "יעקב"), לאחר סיום עבודתו אצלם.

טענות הצדדים

טענות התובעת

6. הצילומים הם צילומי עבודות שהוזמנו על ידי לקוחות של מזי, ששילמו עבור העבודה למזי, וצולמו במסגרת העבודה ובשעות העבודה, וכאשר אורן היה עובד של מזי. לפיכך, מדובר בצילומים נשוא זכות יוצרים שבעליה היא מזי.
7. דרישת המקוריות מתקיימת בצילומים ובנשוא הצילומים.
8. יש לדחות את טענת אורן כאילו יצר את הצילומים עבור עצמו במסגרת עבודתו. הצילומים נוצרו תוך כדי העבודה ולמטרות העבודה.
9. אורן מכיר בכך שהבעלות בצילומים היא של מזי. עובדה כי אינו מציג עוד את הצילומים בחנותו, וגם לא תבע את מזי בשל הצגת צילומים אלה.
10. אורן עשה עושר ולא במשפט בכך שלקח חומר קנייני של אחר ועשה בו שימוש בחינם, תוך שהוא "שודד" 20 שנות פעילות בתחום הפרחים לצורך קידום עסק מתחרה.
11. אורן אינו אמין, נקט בלשון גוזמא, ונמנע מלהביא עדים וראיות שהיו בהישג ידו.

טענות אורן

12. הצילומים אינם מהווים יצירה. בוצע צילום של מלאכה וזכותו של כל אדם להציג לאחרים צילומי מלאכה שביצע.
13. אורן סולד מריב, ולפיכך הפסיק לעשות שימוש בצילומים, ולא העלה על דעתו לתבוע את מזי, שכן לא אכפת לו כי מזי עושה שימוש בצילומים שצילם, מבלי לגרוע מהעובדה כי הזכויות בצילומים אלה שייכות לאורן.



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

14. אורן תם לב ולא היה לו יסוד סביר לחשוד שקיימת זכות יוצרים ביצירה.
15. אורן עשה שימוש רק בצילומי קישוטים לרכב ולא בצילומים אחרים (של סידורי פרחים וזרי כלה).
16. לאורן הייתה תרומה משמעותית ומכרעת ליצירת קטלוג הצילומים הממוחשב, ולכן קיים חוסר תום לב בתביעת מזי.
17. הייתה הסכמה מכללא של מזי כי אורן יעשה שימוש בצילומים.
18. אין פגיעה במוניטין מזי ולא הוכחה פגיעה כזו.
19. לא הוכחו טענות מזי להתרשלות, גניבת עין, התערבות בלתי הוגנת ועשיית עושר ולא במשפט.
20. לא הוכחו טענות מזי לעגמת נפש ולנזק לא ממוני.

דיון והכרעה

מחלוקות עובדתיות

21. המחלוקות העובדתיות בין הצדדים אינן מהותיות בתיק זה, שכן אין בהן כדי להשפיע כמעט על ההכרעה בין הצדדים.
22. אין מחלוקת על עבודתו של אורן אצל מזי משך תקופה ארוכה, על כך שהצילומים של הזרים ושל קישוטי המכוניות צולמו במהלך תקופת העבודה, וכי קובצו לקטלוג שהוכן והוצג ללקוחות על גבי המחשב בחנותה של מזי.
23. מקובלת עלי טענת אורן כי הוא זה שביצע את הצילומים באמצעות מצלמה וטלפונים סלולריים שלו, וכי הוא זה שפעל בצד הטכני והעביר את התמונות בחלוף זמן למחשב מזי ויצר את הקטלוג בחנות. מעדויות הצדדים התרשמתי כי להבדיל ממזי, אורן שולט בצד הטכני של מלאכת הצילום והמיחשוב, וסבירות רבה קיימת לכך שהוא זה שאכן ביצע את כל האמור לעיל.
- גם אם צילומים בודדים לא בוצעו על ידי אורן אלא על ידי מזי או יעקב, אין לכך חשיבות במכלול תמונות המצב העובדתי.



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 11-09-57397 תשובה נ' אוסי

- 1 איני מוצא גם לצורך השאלות המהותיות בתיק זה כי קיימת חשיבות למחלוקות נוספות.
2 כך השאלה אם צולמו התמונות ביוזמתו של אורן או לבקשתה של מזי, אינה חשובה לצורך
3 הכרעה בשאלת זכויות היוצרים בצילומים, והוא הדין לגבי השאלה ביוזמת מי נרכש
4 המחשב בחנותה של מזי עליו הוצג קטלוג הצילומים, או האם היה זה מחשב משומש
5 שנרכש על ידי אורן עבור החנות. הדבר החשוב הוא שהתמונות צולמו בידיעתה של מזי (נ'
6 עמ' 67), במהלך העבודה ולצרכי העבודה, ושעה שאורן הועסק כעובד על ידי מזי.
7 הוא הדין גם בשאלות נוספות כגון האם העבודות שצולמו היו פרי עבודתה של מזי או של
8 אורן. החשוב הוא כי העבודות נוצרו במהלך העבודה ובעסקה של מזי. מקובל עלי, אגב, כי
9 הן אורן והן מזי והן שוורת בחנות ביצעו שירותים זרים בחנותה של מזי, וכך גם קישוטי
10 מכוניות, ואורן לא הוכיח כי צולמו עבודותיו בלבד. אורן לא הוכיח גם כי רכש ידע רב יותר
11 בשירות פרחים מאשר מזי, וגם אם כך הדבר, הידע נרכש בזמן עבודתו אצלה, ואף בעובדה
12 זו אין כדי לחוות פרמטר שיכריע במחלוקות המהותיות.
13
14 באשר למחלוקת האם אורן העביר את הצילומים למחשבו האישי בביתו קודם שהעבירם
15 למחשב בחנות, ואם הדבר היה בידיעתה של מזי, אף לכך אין חשיבות, מה גם שמזי
16 הכחישה כי ידעה שאורן העביר את התמונות למחשבו הפרטי (עמ' 21 ש' 20-23), ואורן לא
17 הצליח להוכיח עובדה זו. לפיכך, אורן לא הוכיח הסכמה מכללא של מזי לכך שיעשה שימוש
18 בצילומים, מה גם שאפילו הייתה מוכחת ידיעה על העברת הצילומים על ידי אורן, לא ניתן
19 היה לראות בכך משום הסכמה מכללא כי אורן יציג קטלוג צילומים אלה בעסק מתחרה
20 שיפתח.
21
22 24. מחלוקת מהותית אחת קיימת בין הצדדים לגבי השאלה מה כלל הקטלוג שהוצג בחנותו של
23 אורן ללקוחות.
24
25 25. זוג צעירים שנכנס לחנותו של אורן וביקש לבחור קישוט לרכב כלה של אחותו של אחד
26 מהם, חזה בקובץ תמונות דיגיטליות של קישוטי רכב.
27 חוקר פרטי שנשלח לחנותו של אורן לאחר שאותו זוג צעירים הגיע לחנותה של מזי וראה
28 אותן תמונות בקטלוג שלה, ביקש לראות אף הוא קישוטי רכב, ואלה הפריטים שהוצגו לו,
29 ואשר אף צולמו על ידי אותו חוקר (בנוסף לזר אחד).
30
31 26. אין מחלוקת, אפוא, כי אורן עשה שימוש בחנותו באותו קטלוג של קישוטי רכב שנמצא
32 בחנותה של מזי, אלא שמזי טוענת גם להעתקה של חלק הקטלוג הכולל זרי וסידורי פרחים.
33 לצורך כך, הפנתה לעדותו של אורן בעמ' 64 ש' 12-13.
34
35 אלא שבאותו עמוד נשאל אורן שאלות שונות לגבי התמונות שהוצגו לחוקר בחנותו של
36 אורן, וכשנשאל אורן האם מה שצולם אצלו בחנות (דהיינו מה שצולם על ידי החוקר) היה



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 11-09-57397 תשובה נ' אוסי

1 מין מצגת, השיב בחיוב, וכשנשאל לאחר מכן האם זהה היא בסדר התמונות של המצגת
2 הקיימת אצל מזי, השיב בחיוב, "שכן המקור אצלי" (עמ' 64 ש' 13).
3 מאחר שתשובות אורן התייחסו לצילומי קישוטי הכלה, לא ניתן להסיק מתשובה זו כי
4 הועתקו גם תמונות הזרים וכי הוצגו ללקוחות חנותו של אורן. יש לציין כי אורן לא נשאל
5 שאלות ישירות בעניין זה.
6 מכיוון שהשאלות לא נשאלו, ולא הובהר האם אורן העתיק ועשה שימוש גם במצגת לגבי
7 זרי הכלה (למעט לגבי זר אחד בודד שנכלל במצגת של קישוטי המכוניות), לא הוכיחה
8 התובעת טענתה זו, והוכח רק כי אורן העביר לחנותו את קטלוג קישוטי המכוניות שהיה על
9 גבי המחשב בחנותה של מזי, וכן זר פרחים אחד.
10 עדיין, יש לזכור כי מדובר בצילומים של כ- 200 קישוטי מכוניות.

האם הצילומים מהווים יצירה

14 27. סעיף 4 לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן: "החוק" או "החוק החדש") קובע כי זכות
15 יוצרים תהא ב "יצירה מקורית שהיא יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית
16 או יצירה מוסיקלית, המקובעת בצורה כלשהי".

18 סעיף 1 לחוק כולל בהגדרת יצירה אומנותית גם צילום כדלקמן:
19 "יצירה אמנותית" – לרבות רישום, ציור, יצירת פיסול, תחריט, ליטוגרפיה, מפה, תרשים,
20 יצירה אדריכלית, יצירת צילום ויצירת אמנות שימושית".
21 לפיכך, צילום, לרבות צילום דיגיטלי, יכול להיות נושא לזכות יוצרים שכן הוא בא בגדרה של
22 יצירה אמנותית, כהגדרתה בחוק.

24 28. כמו כל יצירה, על הצילום לעמוד בדרישה המקוריות שבס' 4 (א) לחוק, שהיא תנאי מרכזי
25 להכרה בזכות היוצרים [רע"א 7774/09 ויינברג נ' ויסהוף (פורסם בנבו, 28.8.2012)].

27 באותו עניין נקבע כי על יצירת צילום לקיים את מבחני החוק הרגילים המציבים דרישה
28 מינימלית של מקוריות ושל יצירתיות כתנאי להגנה, ובהמשך נקבע כך:

30 "הפרשנות המקובלת לתנאי המקוריות קובעת כי אין הכרח שהיצירה תהיה
31 ביטוי של מחשבה מקורית, אלא די בכך שהיצירה לא תהיה מועתקת
32 ושמקורה יהיה ביוצרה (ראו עניין טלאיבנט, בעמ' 546; עניין גלידת ויטמן,
33 בעמ' 346; עניין קימרון, בעמ' 829; עניין גבע, בעמ' 257 ("מבחינה איכותית
34 לא נדרשת אלא רמה נמוכה ביותר של ביטוי אישי")).
35 באשר לתנאי היצירתיות – היצירתיות הנדרשת היא מינימלית, ודי ב"משאב



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

- 1 רוחני-אינטלקטואלי השקול ליצירתיות" (גרינמן, בעמ' 90). די בכך שהיצירה
- 2 תהיה "תוצר של השקעה מינימלית של משאב אנושי כלשהו" וכי היא
- 3 "תיעשה תוך שימוש מינימאלי של יצירתיות מקורית" (עניין אינטרלוג, בעמ'
- 4 173-172; עניין קימרון, בעמ' 830).
- 5
- 6 ר' עוד ת"א (מחוזי ים-8152/06) מעבדות ים המלח בע"מ נ' ג'. דבליו. ג' בע"מ (פורסם
- 7 בנבו, 26.1.09) בו נקבע כי:
- 8 "...גם תמונות של מוצר מסחרי יכול שיקיימו את דרישת היצירתיות, כאשר זו
- 9 עשויה להתייחס לאלמנטים כגון תאורה, זווית צילום, הצללות, השתקפויות,
- 10 והרקע לתמונה, באופן שהשימוש באלמנטים אלה יזכה להגנת דיני זכויות
- 11 היוצרים".
- 12
- 13 כן ר' ת"א (מחוזי נצרת) 26485-09-11 קייקי כפר בלום ובית הלל ש.מ. נ' צוק מנרה בע"מ
- 14 (פורסם בנבו, 30.12.12) שם נקבע כי הגנת זכות יוצרים אינה מוענקת רק לצילומים שעמדו
- 15 בסטנדרטים אומנותיים, ובלבד שיש בה "מעט מן המקוריות".
- 16
- 17 ר' גם ת"א (שלום ת"א) 24478/87 קרן נ' שביט, פ"מ תשנ"א (1) (1989), והפסיקה
- 18 האמריקאית המוזכרת בפסק הדין, לפיה רוב הצילומים נהנים מהגנת דיני זכות היוצרים,
- 19 ורק במקרים מאוד נדירים אין די מקוריות בצילום, שכן בכל צילום יש מידה מספקת של
- 20 מקוריות.
- 21
- 22 יצוין כי העתקת צילום של יצירות יכול להוות הפרה של זכות יוצרים, הן לגבי היצירות והן
- 23 לגבי הצילום עצמו. ר' לעניין זה סע (ת"א) 18190-12-10 מיכלצנקו נ' מפעלי מתכת אחים
- 24 חגי' בע"מ (08.01.2013):
- 25
- 26 "כאן המקום לציין כי בכל הנוגע להפרת זכויות יוצרים, השימוש שעשו התובעים
- 27 בתמונות של היצירות, כמוהו כשימוש ביצירות עצמן".
- 28
- 29 30. עיון בצילומי הקטלוג של קישוטי המכוניות (כפי שצולם על ידי החוקר מטעם התובעת)
- 30 מעלה כי התקיימו כאן דרישות המקוריות והיצירתיות. מדובר בקטלוג הכולל כ-200
- 31 צילומים של מכוניות מקושטות. בדרך כלל צולמו המכוניות והקישוטים בזוויות שונות על
- 32 מנת למקד תשומת הלב בפריטי הקישוט השונים. כמו כן, הצילומים מוצגים באופן שמדי
- 33 מספר שניות מתחלף הצילום.
- 34



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

1 בהכנת קישוטי המכוניות יש מן המקוריות והיצירתיות, אך בענייננו, גם יצירת הצילום
2 זכאית להגנה. תנאי המקוריות מתקיים ללא ספק שהרי אין כאן העתקה אלא יצירה אישית
3 של המצלם, וגם תנאי המקוריות מתקיים, שכן הושקעה מחשבה באופן בו יבוצע הצילום,
4 בזווית הצילום, בדגשים שמבקשים לתת בכל צילום, כמו גם בעריכת הצילומים לאחר מכן
5 למעין מצגת של תמונות המתחלפות בסדר מסוים.

6

7 31. נוכח האמור לעיל, יש לקבוע כי הצילומים המועתקים מהווים יצירה כמשמעותה בחוק,
8 הזכאית להגנה מפני העתקה.

9

10 למי זכות היוצרים בצילומים

11

12 32. ס' 34 לחוק קובע:

13

14 "מעביד הוא הבעלים הראשון של זכות היוצרים ביצירה שנוצרה על ידי
15 עובדו לצורך עבודתו ובמהלכה, אלא אם כן הוסכם אחרת".

16

17 33. סעיף 78 (ה) לחוק קובע כי הוראות סעיף 34 לחוק לא יחולו על יצירה שנוצרה לפני יום
18 תחילת החוק (25.5.08) וימשיכו לחול לגביה לעניין זה הוראות הדין הקודם.

19

20 34. קיים קושי לקבוע מתי צולם כל צילום מהצילומים נשוא תביעה זו.
21 אורן העיד כי צילם את התמונות מינואר 2006 (עמ' 60, ש' 16), אך לא פירט איזה תמונות
22 צולמו עד לכניסתו לתוקף של החוק החדש, דבר שמעורר קושי בזיהוי תמונות אלה שעליהן
23 יש להחיל את החוק הישן (חוק זכות יוצרים, 1911).

24

25 35. אלא ששאלה זו אינה צריכה לענייננו, שהרי הדין הקודם לגבי הבעלות ביצירות שנוצרו על
26 ידי עובד אינו שונה מהותית מהדין לפי החוק החדש.

27

28 36. לפי סעיף 5(ב) לחוק זכות יוצרים, 1911, שהוחל בישראל על יסוד דבר המלך על חוק זכות
29 יוצרים, 1911 (הטלתו על ארץ-ישראל), 1924:

30

31 "אם היה המחבר עובד אצל אדם אחר עפ"י חוזה שירות או שוליות והיצירה
32 נעשתה תוך כדי עבודתו אצל אותו אדם הרי, באין הסכם הקובע את ההיפך, יהא
33 האדם שהעביד את המחבר-הבעל הראשון של זכות היוצרים".

34



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

37. כבר נקבע לעיל כי לא הוכחה הסכמה מכללא של מזי כי אורן יעשה שימוש בצילומים לאחר סיום עבודתו אצלה, ולפיכך, ומשאין מחלוקת כי הצילומים צולמו על ידי אורן במהלך עבודתו אצל מזי ולצורכי עבודה זו, ואף הועברו למחשב בחנותה של מזי, כקטלוג שהוצג ללקוחות, הרי הקביעה הברורה היא כי בעלת זכות היוצרים בצילומים היא מזי.

38. אין לקבל אמנם את טענת מזי כי העובדה שאורן הסיר את הצילומים מהקטלוג בחנותו ולא הגיש תביעה נגדה על השימוש שהיא עושה בצילומים אלה, יש בה כדי להעיד על כך שהוא מודה בזכות היוצרים שלה בתמונות, אך די בראיות הרבות שהובאו כאמור לעיל לגבי האופן בו בוצעו הצילומים במהלך העבודה ולצורכי העבודה, לרבות הודאת אורן בכך, ובדחיית טענת אורן בדבר הסכמת מזי לעשיית שימוש בצילומים על ידו, כדי להביא למסקנה כי הבעלות בזכויות היוצרים של הצילומים שייכת למזי.

39. יש לדחות גם את טענת אורן כי יצר את הצילומים עבור עצמו במסגרת עבודתו. אילו היה אורן מצלם את הצילומים במהלך עבודתו ושומר אותם לעצמו, ייתכן והיה מקום לדון בשאלה זו, אך אורן ביצע צילומים בנוכחות מזי ו/או יעקב, והעביר אותם למחשב חנותה של מזי באופן היוצר קטלוג ומצגת, וברור כי כל אלה נעשו לצרכי פעילות חנותה של מזי ובמסגרת תפקידו של אורן כעובד בחנות.

הפרת הזכות

40. אין מחלוקת כי אורן עשה שימוש באותם צילומים, לפחות אלה של קישוטי המכוניות, שצולמו במהלך עבודתו אצל מזי, והציג אותם לקוחות החנות החדשה שפתח לאחר סיום עבודתו אצל מזי. העדויות בעניין זה היו רבות, וכן ור' תשובת אורן בעמ' 64 ש' 13. לפיכך, הפר בכך אורן את זכות היוצרים של מזי בצילומים אלה.

פטור למפר תמים

41. סעיף 8 לחוק זכות יוצרים, 1911 קובע כך :

"אם הוגש משפט מחמת הפרת זכות יוצרים ביצירה, והנתבע טוען שלא ידע מדבר קיומה של זכות יוצרים ביצירה, לא יהא התובע זכאי לכל תרופה משפטית, פרט לצו מניעה או צו איסור לגבי ההפרה, אם הוכיח הנתבע שבתאריך ההפרה לא ידע ולא היה לו יסוד סביר לחשוד שקיימת זכות יוצרים ביצירה".



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

הפרת זכות מוסרית

- 1
2
3 46. הטענה להפרת זכותה המוסרית של מזי בצילומים נטענה על ידה בכתב התביעה, אך לא
4 בסיכומים, ולפיכך נזנחה על ידה.
5 ממילא, זכות מוסרית קיימת ליוצר, ומזי לא הוכיחה כי היא זו שצילמה את התמונות.
6 להיפך, השתכנעתי, כאמור לעיל, כי אורן הוא זה שצילם את התמונות או לפחות את רובן
7 המכריע.

עילות תביעה נוספות

- 8
9
10
11 47. בכתב התביעה נטען לעילות תביעה נוספות של רשלנות, גניבת עין, התערבות לא הוגנת,
12 ופגיעה במוניטין.
13 בסיכומים לא הרחיבה התובעת בעניין זה ורק חזרה על העילות הנ"ל, בלא לפרט פירוט
14 כלשהו.
15 כבר מטעם זה דין עילות אלה להידחות.
16
17 48. למעלה מן הדרוש אציין כי גם עניינית לא הוכיחה התובעת עילות אלה. אוסיף כי עילה של
18 "פגיעה במוניטין" אינה עילה עצמאית, אלא חלק מטענותיה של התובעת לגבי הנזק שנגרם
19 לה, או לעניין הוכחת עילת גניבת העין, אך לא הוכח מהי הפגיעה במוניטין שנגרמה למזי, אם
20 בכלל. כמו כן, עוולת גניבת עין יכולה להתקיים מקום בו הנתבע היה גורם לכך שהשירות
21 שהוא נותן ייחשבו בטעות כשירות של עוסק אחר או כשירות שיש לו קשר לעוסק אחר (נסעיף
22 1 לחוק עוולות מסחריות, תשנ"ט-1999), בעוד שאורן לא חפץ שהשירות שהוא נותן ייחשב
23 כשירות של מזי, אלא להיפך, ביקש להרחיק את הצילומים מחנותה של מזי.
24
25 49. התובעת התייחסה מעט יותר בפירוט (אך רחוק מהנדרש) לעילה של עשיית עושר ולא
26 במשפט שנטענה בכתב התביעה, ולפיכך אתייחס אליה ביתר פירוט.
27
28 50. בהלכת א.ש.י.ר. [רע"א 5768/94 א.ש.י.ר. יבוא ויצור והפצה נ' פורום אביזרים ומוצרי צריכה
29 בע"מ, פ"ד נב(4) 289 (1998)] פסק בית המשפט ברוב דעות כי היעדר זכויות לתובע מכוח
30 דיני הקניין הרוחני, או מכוח דין אחר, אינו שולל כשלעצמו, עילה מכוח דיני עשיית עושר
31 ולא במשפט. עוד נפסק כי העתקה כשלעצמה אינה אסורה, וכי על מנת שיינתן סעד בגין
32 עשיית עושר ולא במשפט, על התובע לבסס קיומו של "יסוד נוסף" (לאילה של התעשרות,
33 הבאה לזוכה מן המזכה, שלא על פי זכות שבדין), אשר יצדיק מתן סעד זה.



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

בענייננו, קיימת זכות לתובעת לפי דיני הקניין הרוחני, וזכות זו הופרה על ידי הנתבע, ולפיכך נראה כי התקיימו שלושת היסודות הנדרשים, שהרי סביר כי הנתבע התעשר במקרה זה על חשבון התובעת, הגם שסכומי ההתעשרות לא הוכחו, ויש להניח כי הם מינוריים. די בכך שהנתבע לא נאלץ להשקיע זמן ומשאבים בהכנת קטלוג חדש, והתבסס על הקטלוג שהוכן בתקופת עבודתו אצל מזי, על חשבונה למעשה (שכן מדובר היה בזמן עבודתו של הנתבע), מה גם שלא היו בידיו בתחילת דרכו בחנותו, מן הסתם, עבודות רבות שנעשו על ידו באופן עצמאי בתחילת הדרך. כמו כן, התקיים היסוד השלישי כי ההתעשרות הייתה שלא על פי זכות שבדין, שהרי מעשהו של אורן היה אסור לפי דיני זכויות יוצרים.

הפיצוי

51. שני הצדדים כמעט ולא התייחסו בסיכומיהם לנושא הפיצוי ולגובה הפיצוי. סכום התביעה היה 700,000 ₪. בסיכומי התובעת נטען כי ראוי שתינתן פסיקה שתבטא את דעת בית המשפט על ההפרות החמורות. גם בסיכומי הנתבע כמעט ולא נטענו טענות לגבי הפיצוי וגובהו.
52. הפרת זכות היוצרים בוצעה לאחר כניסת החוק החדש לתוקף, ולפיכך יחולו על הפיצוי הוראות החוק החדש. אציין כבר עתה כי מזי לא הוכיחה נזק כלשהו שנגרם לה עקב ההפרה, ולפיכך יש לפנות להוראות סעיף 56 לחוק החדש המאפשר פסיקת פיצוי בסך של עד 100,000 ₪ בגין כל הפרה, ללא הוכחת נזק. סעיף 56 (ב) לחוק קובע רשימת שיקולים אותם רשאי בית המשפט לשקול בבואו לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק.
53. ראשית, אציין כי הועתק קטלוג אחד הכולל כ-200 צילומים של קישוטי מכוניות (וזר אחד). מדובר במצגת אחת שבה מתחלפות התמונות מדי מספר שניות. יש לראות לפיכך את ההפרה של אורן כהפרה אחת (ר' גם סעיף 56 (ג) לחוק הקובע כי יראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים כהפרה אחת).
54. בין השיקולים אותם יש לשקול לחובתו של אורן נמצא ההיקף הגדול יחסית של ההעתקה, דהיינו, אין מדובר בצילומים ספורים אלא בצילומים רבים (כ-200), העובדה כי אורן הוא מתחרה של מזי, וכן תקופת ההפרה שלא הייתה קצרה (אורן סיים עבודתו אצל מזי במהלך חודש דצמבר 2010. את חנותו פתח בחודש ינואר 2011, וההפרה התגלתה על ידי מזי בחודש מרץ 2011; לפי סעיף 41 לסיכומי אורן, הפסיק להציג את הצילומים ללקוחות זמן קצר



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 57397-09-11 תשובה נ' אוסי

- 1 לאחר הגשת התביעה, שהוגשה ביום 27.9.13, כך שנעשה שימוש של כ-9 חודשים בצילומים).
2 שיקולים נוספים הם שיקולים הפועלים לזכותו של אורן. כנגד תקופת ההפרה עומדת
3 העובדה כי אורן הפסיק את הצגת הצילומים סמוך לאחר הגשת התביעה, ולא המתין עד
4 שיינתן פסק דין בתביעתו. כמו כן, קשה להפריז בחומרת ההפרה, כאשר מדובר בצילומים
5 שלפחות ברובם היו צילומים על ידי אורן עצמו, הגם שהדבר נעשה על ידו במהלך העבודה
6 ולמטרת העבודה. קשה גם להניח כי למזי נגרם נזק גבוה כתוצאה מההפרה, וזאת לאור פרק
7 הזמן הקצר של ההפרה, המוניטין שהיה לה לאורך השנים, ולאור מהות ההפרה. כמו כן,
8 קשה גם להניח כי הרווח שצמח לאורן הוא גבוה. חשובה גם העובדה כי מרבית התמונות
9 לפחות צולמו על ידי אורן שהכין גם את הקטלוג, וכן כי השתכנעתי בתום ליבו ובאמונתו של
10 אורן, כי נוכח האמור לעיל מותר לו להציג את הקטלוג בחנותו, בלא להיות מודע לכך שזכות
11 היוצרים שייכת למעסיקו לשעבר מזי. כאמור לעיל, לא היה די בכך על מנת להעניק לאורן
12 פטור מלא מחבות כ"מפר תמים" אך מדובר בתום לב של המפר, אשר נקבע כאחד
13 השיקולים בסעיף 56(ב), ומדובר בשיקול משמעותי בקביעת גובה הפיצוי.
14
15 55. הוספת עילה של עשיית עושר, כעילה שגם על פיה מגיע למזי פיצוי מאורן, אינה משמעותית
16 במקרה זה, שכן לפי חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979, על הנתבע להשיב לתובע
17 את הזכייה או לשלם לו את שווייה, ואילו בענייננו, לא הוכיחה התובעת את סכום
18 ההתעשרות, ועל יסוד כלל הנתונים שנזכרו לעיל, יש להניח כי זו הייתה מינורית.
19
20 56. נוכח האמור, ועל יסוד השיקולים שנזכרו לעיל, אני קובע את סכום הפיצוי שעל אורן לשלם
21 למזי, בסך של 35,000 ₪.
22
23 **סיכום**
24
25 57. משנקבע כי הנתבע הפר את זכות היוצרים של התובעת בצילומים שנזכרו לעיל (קישוטי
26 מכוניות וזר אחד) ניתן ראשית, סעד המחייבו להימנע מלעשות כל שימוש בצילומים שהיו
27 מצויים בקטלוג התובעת עובר למועד סיום עבודת הנתבע בחנות התובעת, ועליו למחוק
28 צילומים אלה, מהקטלוג המצוי בחנותו, תוך 14 יום, אם לא נעשה הדבר עד עתה. הגם
29 שנקבע כי ההפרה התייחסה לצילומי קישוטי המכוניות (וזר אחד), הרי צו זה מכווון גם
30 לצילומי סידורי הפרחים והזרים המצויים בקטלוג התובעת עובר לסיום עבודתו של הנתבע
31 בחנות התובעת, ככל שאלה מצויים בידי הנתבע.
32
33 58. כמו כן, אני מחייב את הנתבע לשלם לתובעת סך של 35,000 ₪ וכן שכ"ט ע"ד בסך 10,000
34 ₪, והכל בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום מתן פסק הדין ועד התשלום בפועל.



בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 11-09-57397 תשובה נ' אוסי

- 1 עוד אני מחייב את הנתבע לשלם לתובעת הוצאות משפט בתוספת הפרשי הצמדה וריבית
- 2 כחוק מיום הוצאתן ועד התשלום בפועל. עם זאת, ונוכח סכום התביעה המופרז והבלתי
- 3 מוצדק בעליל, שנועד אולי להטיל מורא על הנתבע, ישלם הנתבע לתובעת 20% בלבד מאגרות
- 4 התביעה ששולמו על ידה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כאמור לעיל.
- 5
- 6 ניתן היום, ב' חשון תשע"ד, 06 אוקטובר 2013, בהעדר הצדדים.
- 7
- 8 יחזקאל קינר, שופט
- 9
- 10
- 11
- 12